

CepKitapları

MÜSTAKİL SANAYİCİ ve İŞADAMLARI DERNEĞİ

Ulusal Yeterlilikler Çerçevesinde Meslek Standartları ve Matbaacılık

Mehmet Bulayır

**ULUSAL YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİNDE
MESLEK STANDARTLARI
ve
MATBAACILIK**

CepKitapları

MÜSTAKİL SANAYİCİ ve İŞADAMLARI DERNEĞİ

MÜSİAD Cep Kitapları: 33

ISBN

978-605-4383-16-0

YAYINA HAZIRLIK

Burcu Tanıdır

Ferhat Altun

HAZIRLAYANLAR

Mehmet Bulayır

Doç. Dr. Efe N. Gençoğlu

TASARIM

Yedirenk

www.yedirenk.com

BASKI

İnter Basım

Tel: 0 212 5492414

www.interbasim.com.tr

BASIM YERİ - TARİHİ

İSTANBUL / EKİM 2011

© 2011 , Her türlü yayın hakkı MÜSİAD'a aittir.
MÜSİAD'dan izin almak veya MÜSİAD kaynak
gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir.

MÜSİAD

MÜSTAKİL SANAYİCİ ve İŞADAMLARI DERNEĞİ

Sütlüce Mah. İmrahor Cad. No: 28 Beyoğlu / İstanbul

Tel: +90 212 222 04 06 (pbx) Faks: +90 212 210 50 82

Elektronik ağ: www.musiad.org.tr

e-posta: musiad@musiad.org.tr

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	5
GİRİŞ	9
Meslek Standartları	10
- Ulusal Meslek Standardı (UMS)	
Ulusal Yeterlilik Çerçevesi (UYÇ)	11
- Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ)	
AYÇ'nin Tarihi Gelişimi	13
Türkiye'de Meslek Standartlarının Kısa Tarihi	15
Avrupa Yeterlilik Çerçevesi (AYÇ) Referans Seviyeleri	17
Mesleklerin Belirlenmesi	23
- Meslek Standardının Şekli ve İçeriği	
- Meslek Standartlarının Hazırlanması	
Meslek Standartlarının Önemi	24
- Meslek Standartlarının İşverenlere Faydası	
Meslek Standartlarının Çalışanlara Faydası	25
Meslek Standartlarının Topluma Faydası	26
Matbaa Sektöründe Yapılan Meslek Standartları Çalışması	27
Eğitim ve Serfitikasyon Süreci	29
Kaynakça	31
Matbaa Meslek Standartları ve Matbaa Teknolojileri Eğitimi.....	32
Avrupa Yeterlilik Çerçevesi Referans Seviyeleri	33
4. Uluslararası Matbaa Teknolojileri Sempozyumu	37

SUNUŞ

MÜSİAD Basım Yayın Ambalaj ve Reklam Sektör Kurulu olarak üyelerimizi sektörel gelişmelerden ve yeniliklerden haberdar etmeyi bir görev olarak benimsedik. Daha önce yayımladığımız “Reklamda Alternatif Mecralar” isimli çalışmamızla bu yolda ilerlemeye başlamıştık. Şimdi ise “Matbaacılık Meslek Standartları” ile ilgili çalışmamızı sizlere sunuyoruz.

Bu çalışmalar, MÜSİAD Sektör Kurulu olarak İstanbul panellerimizde alanlarında uzman olan kişiler ile beraber ele aldığımız konuların derlenmesiyle hazırlanmaktadır. İstanbul’daki bu faaliyetlerimizin, Anadolu’daki değerli üyelerimizin de istifadesine sunulması için MÜSİAD Basım Yayın Ambalaj ve Reklam Sektör Kurulu olarak başlattığımız cep kitapları serisi, sektörel gelişmelerden ve faaliyetlerimizden üyelerimizin de haberdar edilmesi ve çalışmalarımızın onlarla paylaşılması açısından bizler için mutluluk vesilesidir.

AB kriterleri çerçevesinde meslek standartlarının belirlenmesi amacı ile 2006 yılında kurulan Mesleki Yeterlilik Kurumu, meslek standartlarının bizler için ne kadar önemli olduğunun bir göstergesidir. Bizim medeniyetimizin temelinde var olan Hisbe teşkilatı, Ahilik ve Lonca sistemleri de meslek standartlarına örnek teşkil etmektedirler. Bu sistemler hem mesleki yeterlilikleri çırak-kalfa-usta olarak tasnif etmiş hem de meslek standartlarını ve meslek ahlakını belirlemişlerdir.

Yani bu konuda bizim esnafımız ve tüccarımız köklü bir geçmişe ve birikime sahiptir. Örneğin, kalfalığa veya ustalığa terfi edildiğinde gerçekleştirilen “Şed Kuşanma Törenleri” bugün hâlâ Anadolu’da bulunan çeşitli meslek kuruluşlarında sembolik de olsa devam etmektedir.

Günümüzde simgesel bir etkinlik olarak kutlanıyor olsa da Şed kuşanmanın ahilikte büyük bir önemi vardır. Çünkü bele dola-
nan Şed bir anlamda; bizi biz yapan değerleri, bir meslek sana-
tında hünarlı, dürüst ve erdemli olmayı, hoşgörölü ve cömert
olmayı, dayanışma ve kardeşliğı kuşanmaktır.

Meslek standartları, iş başlangıcından itibaren konu ile ilgili
doktora çalışmasına kadar toplamda sekiz ana kademeye ayrıl-
mış bir çalışmadır. Meslek standartlarının belirlenmesi işve-
renlere, çalışanlara ve eğitim kesimine ayrıca bu mesleklerden
hizmet alanlara dolayısıyla da topluma sayısız faydalar sağla-
yacaktır. Gelecek yıllarda sertifikası olmayanların iş bulma
şansının gittikçe azalacağı bir döneme gireceğiz. Bu nedenle
meslek standartları, önemi her geçen gün artan bir konu haline
gelecektir.

“Matbaa Meslek Standartları” ile ilgili arkadaşlarımız 36 başlık
belirlediler. İstanbul Ticaret Odası’nın öncülüğünde gerçekte-
şen bu çalışmaya, çalıştayların yürütücülüğünü üstlenen MÜ-
SİAD Sektör Kurulu üyemiz Sn. Mehmet Bulayır başta olmak
üzere matbaa sahibi tüm üyelerimiz destek verdiler.

Bu çalışma Ağustos 2011’de düzenlediğimiz; sektör çalışanları,
akademişyenler ve üyelerimizin katıldığı “Matbaa Meslek Stan-
dartları” konulu panelimizde gerçekleştirilen sunumların bir
özetidir. Dolayısıyla hem matbaa meslek standartlarının belir-
lenmesi hem de konu ile ilgili yasal düzenlemelerin bilinmesi
açısından oldukça önemli bir çalışmadır.

Teknik Eğitim Fakültelerinin kapatılması ile yerlerine Tekno-
loji Fakülteleri kurulmuştur. Ancak bu konuda matbaacılık eği-
timi ile ilgili ciddi bir açık oluştuğı kanaatindeyiz. Doç. Dr.
Efe Gençoğlu’nun sunumunda bu konu ile ilgili oluşan boşluğa

da dikkat çekilmektedir. Umarım ilgili kurumlar da sektörün sesine kulak vererek bu boşluğu dolduracak gerekli adımları bir an önce atarlar.

Matbaa sektöründe gerçekleşen yenilikler artık bu sektörde eğitimin önemini daha da belirgin hale getirmiştir. Uluslararası piyasalarda rekabet gücümüzün artması ve nitelikli ürün üretimini sağlayabilmek için bu niteliklere sahip iyi yetişmiş elemanlara ihtiyaç vardır. Özellikle yüksek öğretimde sektörle işbirliği kaçınılmaz bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu açıdan basım standartları ile ilgili Teknoloji Fakülteleri içerisinde dört yıllık bir bölüme ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında ve sektör kurulumuzun çalışmalarında bana her türlü desteği veren Yönetim Kurulu üyelerime, Basım Yayın Ambalaj ve Reklam Sektör Kurulu'na, Mehmet Bulayır kardeşime ve çalışmalarımıza akademik camiadan destek veren Doç. Dr. Efe Gençoğlu'na ve tüm emeği geçenlere teşekkür ediyorum.

“Ulusal Yeterlilikler Çerçevesinde Meslek Standartları ve Matbaacılık” çalışmamızın üyelerimize ve iş dünyamıza hayırlı olmasını diliyoruz.

Bilal ARIÖĞLU

Basım Yayın Ambalaj ve Reklam
Sektör Kurulu Başkanı

GİRİŞ

Ülkemizde meslek standartlarını belireme yetkisine sahip çatı örgüt olan Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK); Paydaşlarla birlikte, mesleki yeterlilikleri tanımlayarak Ulusal Yeterlilik Sistemini kurmak, planlamak, işletmek, denetlemek eğitimin istihdamla uyumunu güvence altına almak ve uluslararası ölçekte kabul gören nitelikli insan kaynağını yetiştirerek sistemleri hayata geçirmek amacıyla 5554 No'lu Kanunla 2006 yılında kuruldu. Kurulduktan sonra 'Hayat Boyu Öğrenim' felsefesine dayalı olarak Türkiye'deki tüm meslekleri harekete geçirmek için; meslek gruplarını temsil kabiliyetine sahip tüm tarafları, ilgili pek çok özel ve kamu kurum / kuruluşunu çalışmalara dahil etti. Bu çerçevede matbaa sektörünün meslek standartlarını ve yeterliliklerini oluşturmak üzere MYK, İstanbul Ticaret Odası (İTO) ile 9 ekim 2009'da işbirliği protokolü imzaladı.

İstanbul Ticaret Odası bu protokol çerçevesinde aldığı yetki ile sektörümüze yönelik çok sayıda bilgilendirme toplantıları, paneller, çalıştaylar, komite toplantıları gerçekleştirdi. Yapılan her bir faaliyette, sektörümüzde matbaa mesleğinin geleceğine dair önermeler, beklentiler, ihtiyaçlar, riskler, matbaacılıkta değişen iş planları, üretim hatları, yeni üretim teknolojilerinin gerekleri, iş gücünün yeterlilikleri ve istihdam imkânları gibi konular tartışıldı. Tüm bu çalışmalar sektörümüzde meslek standartlarının ve yeterliliklerinin oluşturulmasına içerik ve nitelik kazandırdı. İTO organizasyonlarına, matbaa sektörünü temsil eden taraflar davet edildi. Çok sayıda kurumu/kuruluşu temsilen, sektörümüzün duayenleri, sivil toplum örgütlerinin değerli yöneticileri, sektör temsilcileri, öğretim görevlileri ve alanında yetkin uzmanlar bir araya gelerek bu çalışmalara katkı sağladılar. Çalıştaylar başarıyla yapıldı ve standart taslakları oluşturularak MYK bünyesindeki sektör komitesinin onayına sunuldu.

MESLEK STANDARTLARI

Ulusal Meslek Standardı (UMS)

Bir mesleğin icra edilebilmesi için bireyin sahip olması gereken ve Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından kabul edilen bilgi, beceri, tavır ve tutumların neler olduğunu gösteren asgari normdur.

Ulusal yeterlilikler Mesleki Yeterlilik, Sınav ve Belgelendirme Yönetmeliğine göre MYK tarafından onaylanarak Ulusal Yeterlilik Çerçevesi'ne (UYÇ) yerleştirilir.

Ulusal yeterlilikler aşağıdaki unsurlarla belirlenir:

1. Yeterliliğin adı ve seviyesi,
2. Yeterliliğin amacı ve gerekçesi,
3. Yeterliliğin ilgili olduğu sektör, sektörün beklentileri ve sürece katılımı,
4. Yeterlilik için gerekli olan; şekli, içeriği, süresi gibi özellikleri belirtilen eğitim ve deneyim şartları, iş planı,
5. Yeterliliğe kaynak teşkil eden meslek standardı, meslek standardı birimleri/görevleri veya yeterlilik birimleri,
6. Yeterliliğin kazanılması için sahip olunması gereken öğrenme çıktıları,
7. Yeterliliğin kazanılmasında uygulanacak değerlendirme usul ve esasları, değerlendirmede ihtiyaç duyulan asgari sınav materyali ile değerlendirici ölçütleri,
8. Yeterlilik belgesinin geçerlilik süresi, yenilenme şartları, gerekli görülmesi halinde belge sahibinin gözetimine ilişkin şartlar.

Ulusal Yeterlilik Çerçevesi (UYÇ)

Ulusal Yeterlilik Çerçevesi (UYÇ), Avrupa Birliği tarafından benimsenen yeterlilik esasları ile uyumlu olacak şekilde tasarlanan ve ilk, orta ve yüksek öğretim ile özel öğretim dahil, tüm teknik ve meslekî eğitim/öğretim programları ile örgün, yaygın ve ilgili kurumların eğitimine, iznine dayalı programlarla kazandırılan yeterlilik esaslarıdır.

Yeterlilik çerçevesinin amacı anlaşılabilir, kapsayıcı, sürdürülebilir bir yeterlilik sistemini ortaya koymaktır. Bu sistemle bireylerin bilgi beceri ve yetkinliklerinin ulusal bir çerçeve içerisinde ayrımcılık unsurlarından uzak bir şekilde nerede ve nasıl edinildiğine bakılmaksızın tanınması sağlanacaktır.

UYÇ ve UYÇ'deki seviyeler; Avrupa Parlamentosu ve Konseyi tarafından 23/4/2008 tarihinde kabul edilen “Hayat Boyu Öğrenme” de Avrupa Yeterlilik Çerçevesi'ne (AYÇ) uyumlu olacak şekilde tasarlanacaktır. UYÇ, AYÇ ile ilişkilendirilerek kalite ve şeffaflık garanti altına alınacaktır.

Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ)

Hayat boyu öğrenme için Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ), yeterliliklerin esasını teşkil eden yeni bir araçtır. Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Avrupa Yeterlilikler Çerçevesini 23 Nisan 2008 tarihinde resmi olarak kabul etmiştir. AYÇ, yeterliliklerin işverenler, işgörenler ve kurumlar tarafından daha iyi anlaşılmasını sağlayarak, bireylerin kendi yeterliliklerini (mesleklerini) diğer bir ülkede kullanabilmesinin/icra edebilmesinin yolunu açmaktadır.

Hayat Boyu Öğrenme için Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi, Avrupa'daki farklı ülkeler ve sistemler arasında yeterliliklerin daha anlaşılır ve açık olmasını ve ülkelerin yeterlilik sistemleri-

nin birbirleriyle bağlantısını senkronunu sağlayan ortak karşılaştırma aracıdır. İki temel prensibi vardır:

- 1) Meslek sahibi bireylerin ülkeler arasında hareketliliğinin önünü açmak
- 2) Hayat boyu öğrenmelerine yardımcı olmak

AYÇ ile ilgili tavsiye niteliğinde çıkan Avrupa Komisyonunun 2008/C111/01 sayılı kararında, ülkelerin ulusal yeterlilik çerçevelerini oluşturmaları suretiyle ulusal yeterliliklerin 2010 yılına kadar AYÇ seviyeleri ile ilişkilendirilmesi ve 2012 yılı itibarıyla de ülkelerin tüm yeterlilik belgelerinin AYÇ seviyelerine uygun bir referans taşıması yönünde gerekli önlemlerin alınması istenmiştir.

Türkiye’de Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK), AYÇ Ulusal Koordinasyon Noktası olarak yetkilendirilmiştir. Ulusal Koordinasyon Noktalarının; ulusal yeterlilik sisteminin oluşturulması, ulusal yeterlilik sisteminde yer alan yeterliliklerin seviyelerinin, Avrupa Yeterlilik Çerçevesi seviyeleri ile referanslamasının yapılması, referanslama sürecinde şeffaf bir yöntemin kullanılmasının temin edilmesi, UYÇ ile AYÇ arasındaki bağlantının nasıl yapıldığına ilişkin bilgi ve kılavuza paydaşların erişiminin sağlanması, yeterliliklerin Avrupa düzeyinde karşılaştırılmalarında ve kullanılmalarında ilgili tüm paydaşların sürece katılımının sağlanması gibi görevleri bulunmaktadır.

AYÇ sekiz ana yeterlilik seviyesinden oluşturmaktadır. Bu seviyeler en temel öğrenme seviyesinden (seviye 1), en üst düzey öğrenme seviyesine (seviye 8) kadar geniş bir alanı kapsamaktadır. Genel olarak seviye ne kadar artarsa kişiden beklenen bilgi, beceri ve yetkinlikler de o oranda artmaktadır. AYÇ, hayat boyu öğrenmeyi geliştirmeye yönelik bir araç olarak, yüksek öğretimin yanı sıra, genel ve mesleki eğitim ve öğretim sonucu elde

edilen tüm seviyelerdeki yeterlilikleri içermektedir. Ek olarak Çerçeve, başlangıç ve sürekli eğitim ve öğretim ile elde edilen yeterliliklere de hitap etmektedir. 8 referans seviye, öğrenme çıktıları bazında tanımlanmaktadır. AYÇ, Avrupa eğitim ve öğretim sisteminin çok çeşitlilik gösterdiğini ve ülkeler ve kurumlar arasında kıyaslama ve iş birliği yapabilmek için öğrenme çıktıları'nın gerekliliğini dikkate almaktadır. AYÇ'de bir öğrenme çıktısı; öğrenen kişinin neleri bildiği, anladığı ve öğrenme sürecinin sonunda neleri yapabildiğinin ifadesi olarak da tanımlanabilir.

AYÇ'nin Tarihi Gelişimi

Avrupa Konseyi ve Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (UNESCO) tarafından 11 Nisan 1997 tarihinde Yükseköğretim Yeterliliklerinin Tanınmasına Yönelik Lizbon Tanıma Sözleşmesi imzalanmıştır. 32 ülkenin dahil olduğu Lizbon süreci, yükseköğretim dahil tüm eğitim kademelerini kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. Avrupa düzeyinde 29 ülkenin eğitim bakanları tarafından 19 Haziran 1999 tarihinde Bologna Deklarasyonu kabul edilmiştir. Avrupa ülkelerinin yükseköğretim yapılanması anlamına gelen sürecin 2010 yılında tamamlanması öngörülmekte olup, deklarasyonu kabul eden ülkelerin sayısı 45'i aşmıştır. Her iki sürecin de önemli çalışma ve eylem konularından biri, her iki sürecin de aynı hedef doğrultusunda ancak farklı yaklaşımlarla geliştirdiği "Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi" ve bu çerçeveler ile ilişkilendirilmiş "Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi"dir.

Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi'ni geliştirme çalışması 2004 yılında yeterliliklerin şeffaflığını artırmak için üye devletler, sosyal taraflar ve diğer paydaşlardan gelen ortak bir referans talebine karşılık olarak başlamıştır. Komisyon, AYÇ Uzman Grubunun desteği ile yeterliliklerin şeffaflığına ve taşınabilirliğine yardımcı olmayı ve hayat boyu öğrenmeyi desteklemeyi amaçlayan ve öğrenme çıktılarına dayanan 8 seviyeden oluşan çerçeve öneren

bir tasarı hazırlamıştır. Komisyon 2005'in ikinci yarısında söz konusu tasarımı, Avrupa genelinde görüşülmesi için yayımlamıştır. İstişare sürecinde gelen görüşler, Komisyon'un önerisine Avrupa'daki paydaşların geniş bir destek verdiğini, ancak bir kısım açıklama ve basitleştirme de istendiğini göstermiştir. Görüşler sonucunda, Avrupa'daki sosyal taraflar ve 32 ülkeden uzmanların sağladığı girdiler kullanılarak taslakta değişiklikler yapılmıştır. Revize edilmiş doküman Komisyon tarafından 6 Ekim 2006 tarihinde teklif olarak kabul edilmiştir. Teklif, 2007 yılı boyunca Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi tarafından başarı ile müzakere edilmiştir ve Avrupa Parlamentosu ve Konseyi tarafından 23 Nisan 2008 tarihinde, hayat boyu öğrenme için "Avrupa Yeterlilik Çerçevesi (AYÇ)" resmi olarak kabul edilmiştir.

AYÇ çalışmalarının başladığı 2004 yılında yalnızca üç ülkede (Birleşik Krallık, İrlanda ve Fransa) ulusal yeterlilik çerçevesi olmasına rağmen, 2004'ten bu yana 32 ülkenin büyük çoğunluğu bu alanda çalışmalara başlamış yada planlamıştır. 2010 yılı başı itibariyle 6 ülkenin (Belçika, İrlanda, Fransa, Malta, Birleşik Krallık, Estonya) ulusal yeterlilik çerçevelerini oluşturdukları bilinmektedir.

AB Eğitim, Gençlik ve Kültür Bakanlıkları Konseyinin 11-12 Mayıs 2009 tarihli toplantısında, eğitim ve öğretim alanında Avrupa işbirliği için yeni stratejik çerçeve kabul edilmiş, AYÇ uygulaması 2009-2012 dönemi için iki öncelikten birisi olarak belirlenmiştir. Halen 32 ülkeden 18'i ulusal koordinasyon noktasını belirlemiş, Komisyonun "AYÇ referanslama prosedür ve kriterleri" doğrultusunda 3 ülke (İrlanda, Malta ve Birleşik Krallık) referanslama raporlarını tamamlamıştır. 11 ülke 2010 yılı, 15 ülke 2011 yılı, 1 ülke 2012 yılı, 1 ülke 2013 yılı sonuna kadar referanslama raporlarını tamamlamayı planladıklarını bildirmiş; 4 ülke planlama yapmamıştır.

Türkiye’de Meslek Standartlarının Kısa Tarihi

Ülkemizde Mesleki Yeterlilik Kurumu’nun (MYK) kurulmasıyla sonuçlanan süreç, İş ve İşçi Bulma Kurumunun (Türkiye İş Kurumu - İŞKUR) koordinasyonunda, Dünya Bankası fon desteğiyle yürütülen İstihdam ve Eğitim Projesiyle (EİP) başlatılmıştır. EİP’nin “Meslek Standartları Sınav ve Belgelendirme” bileşeni kapsamında, 1992 yılında üçlü katılımı Meslek Standartları Milli Protokolü imzalanarak, Meslek Standartları Komisyonu (MSK) kurulmuştur. MSK’nın gözetiminde Araştırma Teknik Hizmetler Birimi (ATHB)’nin 1995-2000 döneminde yaptığı çalışmalar neticesinde, 250 meslek standardı taslağı ve soru bankası oluşturulmuştur. EİP’nin sona erdiği 2000 yılında Ulusal Meslek Standartları Kurumu (UMSK) Kanun taslağı tarafların katılımıyla hazırlanmıştır.

Üzerinde uzun tartışmalar yapılarak son şekli verilen UMSK taslağı 2004 yılında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından Başbakanlığa sunulmuş ise de; kanun tasarısına dönüştürülmesi mümkün olmamıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı’nın koordinasyonunda sosyal taraflarla birlikte yürütülen Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) çerçevesinde, UMSK taslağı düzeltilmiş ve yenilenmiştir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının koordinasyonunda, sekreterliği İŞKUR tarafından yürütülen çalışmalar kapsamında, söz konusu kanun taslağı hakkında 2005 yılında Bakanlar Kuruluna brifing verilmiştir. Bakanlar Kurulunun MYK’nın kurulması gerektiğine ilişkin mutabakatı doğrultusunda, Avrupa Birliği müzakere süreci İş Kurma ve Hizmet Sunumu faslı kapsamında, MYK’nın kurulacağı beyan edilmiştir.

Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanun tasarısı, 2006 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne sevk edilmiş ve Komisyonlarda görü-

şüldükten sonra 21 Eylül 2006 tarihinde, 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) Kanunu olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

5544 Sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunundaki geçici madde gereği, ÇSGB'nin koordinasyonunda Çalışma Grubu oluşturulmuş ve gerekli hazırlıklar yapılarak 8 Aralık 2006 tarihinde MYK Kurucu Genel Kurulu toplanmıştır. İlk genel kurulda Yönetim Kurulu üyeleri seçilmiştir.

Yönetim Kurulu da ilk toplantısında, kendi üyeleri arasından Yönetim Kurulu Başkanını ve Başkan Vekilini seçmiş, bu tarihten itibaren MYK hukuken faaliyete geçmiştir. Kuruluş çalışmalarında başta Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı olmak üzere Millî Eğitim Bakanlığı, Türkiye İş Kurumu ve Yönetim Kurulunda temsil edilen sosyal tarafların büyük destek ve katkıları olmuştur.

MYK Yönetim Kurulunun koordinasyonunda, 28 Şubat 2007 tarihinde Olağanüstü Genel Kurul yapılarak, Kurumun bütçesini, personel planlamasını, 2007 yılı çalışma programını belirleyen önemli kararlar alınmıştır.

Kurumun faaliyete geçmesinden itibaren yaklaşık üç yıl içinde; ikincil mevzuatın oluşturulması, personel alımı, bütçe oluşturulması, hizmet binası ve donanım temini, işbirliği ve tanıtım faaliyetleri gibi sıfırdan Kurum oluşturma yolundaki zorunlu ve de zorlu çalışmalar başarıyla tamamlanmış, sektör komitelerinin kurulması, Ulusal Meslek Standartlarının (UMS) Resmi Gazetede yayımlanması, sınav ve belgelendirme alt yapısının oluşturulması, belgelendirme kuruluşlarının yetkilendirilerek MYK belgelerinin verilmesi ile Kurum asli görevlerini sunmaya başlamıştır.

Bugün itibariyle 16 tane sektör komitesi işletilmeye başlamış, UMS hazırlamaya yönelik 573 mesleği, kapsayan işbirliği protokolleri iş dünyası aktörleriyle imzalanmış, 294 UMS hazırlanmış, bunlardan 127 tanesi Resmi Gazetede yayımlanmıştır. UMS'lere paralel olarak Ulusal Yeterlilikler geliştirilmektedir. Ulusal Yeterlilik Çerçevesi ilgili taraflarla birlikte hazırlanmaktadır.

Avrupa Yeterlilik Çerçevesi (AYÇ) Referans Seviyeleri

Bilgi: Bir iş alanına ilişkin olgular, ilkeler, süreçler ve genel kavramlar hakkında (kuramsal ve/veya fiili bilgi) sahip olunan veriler olarak tanımlanmaktadır.

Beceri: Belirli bir konuda veya görevde performans gösterebilmek için gerekli olan bilişsel (mantıksal, sezgisel ve yaratıcı düşünme) ve pratik (el becerisi ve yöntem, malzeme, araç ve gereçlerin kullanımı) olarak tanımlanmaktadır.

Yetkinlik: “Özerklik, bağımsız akıl yürütme ve sorumluluk” ile ilgili olarak tanımlanmaktadır.

Seviye	Seviye Tanımlayıcı			Yeterlilik Örnekleri
	Bilgi	Beceri	Yetkinlik	
8.seviye	Çalışan, bir alan ve alanlar arasındaki etkileşim hakkında en üst düzeyde öne çıkan bilgiye sahiptir.	Çalışan, araştırma ve/veya yenilik yaparak önemli sorunları çözmek ve mevcut bilgi veya profesyonel uygulamayı genişletmek ve yeniden tanımlamak için gereken, sentez ve değerlendirme dâhil, en gelişmiş ve uzmanlaşmış beceriye ve tekniğe sahiptir.	Çalışan yüksek düzeyde yetki, yenilik, özerklik, akademik ve profesyonel bütünlük sergiler. Araştırma ve yeni fikir ve süreçlerin gelişiminde sürekli bir sorumluluk (bağlılık) taşır.	Doktora Derecesi.

Seviye	Seviye Tanımlayıcı			Yeterlilik Örnekleri
	Bilgi	Beceri	Yetkinlik	
7.seviye	Çalışan, özgün düşünmeye ve/veya araştırma yapmaya temel teşkil eden ve bir kısmı belli bir alanda öne çıkan yüksek derecede uzmanlaşmış bilgiye sahiptir. Bir alanla ilgili bilgiler ve farklı alanlar arasındaki etkileşim hakkında ciddi farkındalığa sahiptir.	Çalışan, yeni bilgi ve yöntemler geliştirmek ve farklı alanlardaki bilgileri birleştirmek amacıyla yürütülen araştırma ve/veya yenilik faaliyetleri için gereken uzmanlaşmış sorun çözme becerilerine sahiptir.	Çalışan öngörüle-meyen, karmaşık ve yeni stratejik yaklaşımlar gerektiren iş faaliyetlerini yönetir ve değiştirir. Çalışma gruplarının profesyonel bilgi ve uygulamalarına katkıda bulunmada ve/veya stratejik performanslarını değerlendirmede sorumluluk alır.	Yüksek Lisans Derecesi. Uzman profesyonel yeterlilikler. Üst düzey yönetici yeterlilikleri.

Seviye	Seviye Tanımlayıcı			Yeterlilik Örnekleri
	Bilgi	Beceri	Yetkinlik	
6. seviye	Çalışan, bir alandaki teori ve ilkeleri eleştirel bir yaklaşımla anlamayı içeren ileri düzey bilgiye sahiptir.	Çalışan, uzmanlık gerektiren bir alanda karmaşık ve öngörülemez sorunları çözmek için gereken ustalığı (hakimiyeti) ve yeniliği ortaya koyan ileri düzey becerilere sahiptir.	Çalışan karmaşık teknik veya profesyonel faaliyet veya projeleri yönetir. Öngörülemez iş faaliyetlerinde karar verme sorumluluğu alır. Bireylerin ve grupların profesyonel gelişimlerini yönetmede sorumluluk alır.	Lisans Derecesi. Profesyonel ve yönetici mesleki yeterlilikleri.
5.seviye	Çalışan, bir alanda kapsamlı, uzmanlaşma gerektiren, pratik ve teorik bilgiye ve bilgi temelinin sınırlarıyla ilgili farkındalığa sahiptir.	Çalışan, soyut sorunlara yaratıcı çözümler geliştirmek için gereken kapsamlı bir dizi bilişsel ve pratik becerilere sahiptir.	Çalışan öngörülemez değişimin bulunduğu iş faaliyetlerini yönetir ve denetler. Kendisinin ve diğerlerinin performansını değerlendirir ve geliştirir.	Ön-Lisans. İleri mesleki yeterlilikler.

Seviye	Seviye Tanımlayıcı			Yeterlilik Örnekleri
	Bilgi	Beceri	Yetkinlik	
4. seviye	Çalışan, bir alan içerisinde geniş kapsamlı, pratik ve teorik bilgiye sahiptir.	Çalışan, bir alanda belirli problemlere çözüm üretmek için gerekli olan bir dizi bilişsel ve pratik becerilere sahiptir.	Çalışan çoğunlukla öngörülebilir, ancak değişime tabi olan bir işi yaparken öz- idare kullanır. İş faaliyetlerinin değerlendirilmesi ve geliştirilmesi için bir miktar sorumluluk alarak diğerlerinin rutin işlerini denetler.	Tam yetkinliği olan ara eleman yeterlilikleri (Yaygın Eğitim Sertifikası, Mesleki/ Teknik Lise Diploması).
3. seviye	Çalışan, bir alanda olgulara, ilkelere, süreçlere ve genel kavramlara dair bilgiye sahiptir.	Çalışan, temel yöntemleri, araçları, malzeme ve bilgileri seçerek ve uygulayarak problemleri çözmek ve görevleri tamamlamak için gereken bir dizi bilişsel ve pratik becerilere sahiptir.	Çalışan görevlerin tamamlanmasıyla ilgili sorumluluk alır ve problemlerin çözümünde kendi davranışlarını ortama uyarlar.	Yarı-yetkin ara eleman yeterlilikleri (Yaygın Eğitim Sertifikası).

Seviye	Seviye Tanımlayıcı			Yeterlilik Örnekleri
	Bilgi	Beceri	Yetkinlik	
2. seviye	Çalışan, bir alanda temel pratik bilgiye sahiptir.	Çalışan, basit kuralları ve aletleri kullanarak görevleri yerine getirmek ve rutin problemleri çözmek için ilgili bilgileri kullanmada gereken temel bilişsel ve pratik becerilere sahiptir.	İş gözetim altında sınırlı özerklik ile yapılır.	Temel mesleki yeterlilikler (Yaygın Eğitim Sertifikası).
1.seviye	Çalışan, temel genel bilgiye sahiptir.	Çalışan, basit görevleri yerine getirmek için gereken temel becerilere sahiptir.	İş doğrudan gözetim altında belirli kurallarla tanımlanmış şekilde yapılır.	Meslek öncesi yeterlilikler (İlköğretim Diploması).

İstanbul Ticaret Odası, Mesleki Yeterlilik Kurumu'ndan aldığı yetki ile yaptığı çalıştaylar sonucunda matbaacılıkla ilgili olarak 2. seviyeden 6. seviyeye kadar 36 başlıkta meslek standardı taslağı hazırladı ve MYK'ya onay için sundu.

Klasik kavramlarla ifade edersek; 2. seviye çıraklık, 3. seviye kalfalık, 4. seviye ustalık, 5. seviye ise ustabaşılığa denk düşüyor. 6. seviye ise matbaa yöneticiliğine karşılık olarak tanımlandı.

Mesleklerin Belirlenmesi

Standartı hazırlanacak meslekler adları, MYK'nın yetkilendirdiği kurumun koordinasyonunda iş piyasasının ve eğitim kurumlarının öncelikli ihtiyaçları ve sektör komitelerinin önerileri dikkate alınarak MYK Yönetim Kurulunca belirlenir.

Meslek Standardının Şekli ve İçeriği

Yetkili kurumun Koordinasyonunda hazırlanan standart, sektör komitesinden görüş alınarak Yönetim Kurulunca onaylanan Standart taslağı “Meslek Standardı Formatı”na uygun olmak zorundadır. Meslek Standardı Formatı uluslararası uygulamalardaki değişiklikler ile MYK uygulamalarından elde edilen veriler ve değerlendirmeler dikkate alınarak hazırlama usulüne göre güncellenir. Standartı belirlenecek mesleğe ilişkin yeterlilik düzeyleri, Avrupa Birliği tarafından benimsenen yeterlilik seviyelerine, Avrupa Yeterlilik Çerçevesine (AYÇ) uygun olmak zorundadır.

Meslek Standartlarının Hazırlanması

Sektör Komitelerinde incelenmesi, Yönetim Kurulu tarafından Ulusal Meslek Standardı olarak onaylanmasında aşağıdaki ölçütler dikkate alınır.

Meslek standartları;

- Somut verileri dikkate alan iş analizine dayanır.
- Hazırlama sürecine sosyal tarafların etkin katılımı esastır.
- Çalıştaylara mutlaka ilgili mesleği icra eden alan uzmanları çağrılır.
- Mesleki yeterlilik seviyelerini (AYÇ) yansıtır.
- Mesleki alanla ilgili sağlık, güvenlik ve çevre koruma standardı gerekliliklerini içerir.
- Her seviyeden eğitim düzeyinde bireyin anlayabileceği açıklıkta, anlaşılır ve mümkün olduğunca kısa net ifadelerle yazılır.

- Hayat boyu öğrenme ilkesini dikkate alır. Bireyin kariyer gelişimi hakkında bilgi verir. Meslek standardının ne şekilde gelişeceğini, güncelleneceğini açıklar.
- Ayrımcı unsurlar içermez.

Meslek Standartlarının Önemi

Avrupa Birliği, istihdam kuralları gereğince yakın vadede sertifikası olmayanların iş bulma imkânı azalacak ve orta vadede ise hiç kalmayacak. Bu çalışmalar yaygınlaştıkça ve hız kazandıkça, mesleki yeterlilik, yetkinlik, mesleki standardı iş hayatında hayati öneme sahip kavramlar olacak.

Ülkemizin AB uyum yasaları çerçevesinde İŞKUR tarafından başlatılan ve AB'nin desteklediği projelerde yerli ve yabancı çok sayıda uzman görev yapıyor kamuda ve özel sektörde önümüzdeki yıllarda bu çalışmalara paralel olarak yeni iş kolları ve dolaşısıyla istihdam olanakları ortaya çıkacaktır.

Bu proje kapsamında yürütülen en önemli iki başlık; mesleklerin standarda kavuşturulması ve Türkiye'nin istihdam haritasının çıkarılmasıdır. Meslek standartları topluma, işverenlere, çalışanlara ve eğitim kesimine, bu mesleklerden hizmet alanlara sayısız faydalar sağlayacaktır.

Meslek Standartlarının İşverenlere Faydası

Öncelikle bu sayede işverenler, istihdam edecekleri kişilerin sahip olmaları gereken bilgi ve becerileri yeterlilikleri konusunda önceden bilgi sahibi olurlar. Bu sayede örneğin “Ben baskı ustasıyım” diyen şahsın gerçekten usta olduğu kuşkusunu ortadan kalkacaktır -elindeki sertifika bunun ispatıdır- çünkü istihdam kolaylığı olacaktır.

İşverenler büyük bedeller ödeyerek aldıkları baskı makinalarını yeterliliğinden emin olmadıkları, acemi olması muhtemel ellere teslim ederek risk almaktan kurtulacaklar; İlave olarak istihdam edildikleri alanla ilgili yeterliliğe sahip olmayan elemanların ve-
rimsiz çalışmalarından kaynaklanan iş gücü kayıplarından ve olası iş kazalarından kurtulacaklar ve/veya daha az karşılaşır
olacaklar.

İnsan kaynakları yönetiminin iş yükü hafifleyecek, insan kay-
nakları departmanı olmayan KOBİ'lerin doğru elemana ulaşması
kolaylaşacak, istihdam edecekleri kişilerin seçiminde, ücretleri-
nin belirlenmesinde ve terfilerinde daha isabetli kararlar verebi-
leceklerdir.

Organizasyon şemalarını daha gerçekçi bir şekilde yapabilecek-
ler. Yetki ve sorumluluk tanımları bilgisine sahip personel sa-
yesinde yetki karmaşası ortadan kalkacak, “benim işim değil”
yaklaşımı son bulacak. İş akışı daha düzenli olacağından verim-
lilik ve kalite artacaktır.

İlave olarak, iş güvenliği ve sağlık standartları bilgisine sahip
personel sayesinde iş kazaları azalacak çalışma barışı ve iş huzuru
artacaktır. Aynı şekilde bakım bilgisi ve sorumluluğu bilincinde
olan personel sayesinde arızalar ve iş gücü kayıpları azalacaktır.

Meslek Standartlarının Çalışanlara Faydası

İş başvurularında sahip oldukları sertifika sayesinde yeterlilik-
leri daha iyi sergileyebilirler ve ispat için aracı kullanmak, uzun
mülakatlara katlanmak zorunda kalmazlar. Kendilerini nasıl ge-
liştirebilecekleri hakkında fikir sahibi olabilirler. Kariyerlerinde
yükselmek için işverenlerinin yada amirlerinin insafına kalmaz-
lar. Eğer yeterli donanımına sahiplerse test merkezlerinde gire-
cekleri sınav sonucu başarılı olmaları durumunda bir üst düzey

sertifikaya sahip olabilirler. Türkiye'nin herhangi bir şehrinde, hatta yakın bir gelecekte Avrupa'nın herhangi bir ülkesinde mesleklerinin ve yeterliliklerinin ispatı olan sahip oldukları sertifika sayesinde uzman oldukları alanla ilgili iş bulabilecekler.

Meslek Standartlarının Topluma Faydası

Meslek Standartları iş yaşamı ile eğitim yaşamı arasında da önemli bir köprü işlevi görecektir. Eğitim kurumları hayat boyu öğrenme yaklaşımıyla güncellenen standartları dikkate alarak eğitim programını güncelleyecek dolayısıyla sektörlerin beklentilerine uygun eğitime sahip bireyler yetiştirecektir.

Bugün ülkemizde dahil pek çok ülkede mesleki eğitim; örgün ve yaygın eğitimle sunulmaktadır. Ancak, söz konusu eğitim kurumlarınca verilen mesleki eğitimin iş piyasasının beklenti ve ihtiyaçlarını çoğunlukla karşılamadığı, iş yaşamının kendine has dinamiklerinin eğitime gerektiği ölçüde yansıtılmadığı, işverenler tarafından açıkça dile getirilmektedir. Bu görüşler, sistemden mezun olanların istihdam yaşamında yer bulamadığı, eğitim faaliyetleri sonucunda verilen diploma ve belgelerin kişilerin sahip oldukları bilgi ve becerileri yeterince ve güvenilir biçimde yansıtmadığı ve kişinin istihdam şansını artırmadığı şeklinde kendini göstermektedir. Bunun yanı sıra, herhangi bir eğitim almadan çalışarak beceri kazananların büyük bir bölümü sahip oldukları becerilerini belgelendirme imkânı bulamamaktadır. Çalışarak beceri kazananlara Meslek Odalarınca hazırlanıp verilen belgenin bir başka kurum tarafından kabul görmediği de bilinmektedir.

Yukarıda zikredilen bütün kurum ve kişilerin katılımıyla gerçekleştirilen standartlar sayesinde verilecek sertifikalarla söz konusu olumsuzluklar kalkacak, toplumsal konsensüs sayesinde yeniliklere hem sanayi ve hem de eğitim açısından adaptasyon

hızla ve kolaylıkla sağlanacaktır. İstihdam kolaylaşacak. Üretime ve eğitime kalite gelecek. Bu da ulusal zenginliğimizin artması şeklinde kendini gösterecektir. Devlet daha rahat insan kaynakları istatistiğini tutabilecek ve yatırımlarını daha rasyonel şekilde planlayabilecektir.

Matbaa Sektöründe Yapılan Meslek Standartları Çalışması

İstanbul Ticaret Odası'nın yönetiminde meslek örgütleri, matbaa camiasının duayen firmaları ve değerli yöneticileri, üniversite-lerimizin ilgili bölümleri, İstanbul'da faaliyet gösteren Matbaacılık Meslek liselerinin değerli yöneticileri ile 2010 yılında başlayıp, 2011 yılında tamamladığımız onlarca toplantı ve mesleği bi-zatihi icra eden yüzlerce alan uzmanıyla yaptığımız çalıştaylar sonucunda, 36 adet meslek standardını hazırlamış ve Mesleki Ye-terlilik Kurumu'nun onayına sunmuş bulunuyoruz.

Bu vesileyle gerek meslek standartlarının teorik çerçevesini oluşturmak için uzun ve yorucu toplantılara katılan yukarıda zikrettiğim kurumların değerli ve fedakâr mensuplarına, ayrıca çalıştaylara katılarak mesleğin standartlarının oluşumunda doğ-rudan pay ve onur sahibi, değerli alan uzmanlarına sonsuz teşekkürler. Onlar bu ülkenin geleceğinin inşasında belki küçük ama çok önemli bir adım attılar.

Matbaacılık alanında aşağıdaki başlıklarda standartlar hazırlan-mış ve MYK'ya gönderilmiştir.

01. Matbaa Üretim Yöneticisi	6. Seviye
02. Ofset Baskı Öncesi Birim Sorumlusu	5. Seviye
03. Ofset Baskı Öncesi Hazırlık Operatörü	4. Seviye
04. Ofset Baskı Öncesi Hazırlık Operatörü	3. Seviye
05. Flekso Baskı Öncesi Birim Sorumlusu	5. Seviye

06. Flekso Baskı Öncesi Hazırlık Operatörü	4. Seviye
07. Flekso Kalıp Operatörü	4. Seviye
08. Digital Baskı Operatörü	4. Seviye
09. Flekso Baskı Bölümü Birim Sorumlusu	5. Seviye
10. Flekso Baskı Operatörü	4. Seviye
11. Flekso Baskı Operatörü	3. Seviye
12. Sürekli Form Ofset Baskı Operatörü	4. Seviye
13. Sürekli Form Ofset Baskı Operatörü	3. Seviye
14. Serigrafi Baskı Operatörü	4. Seviye
15. Serigrafi Baskı Operatörü	3. Seviye
16. Ofset Baskı Birim Sorumlusu	5. Seviye
17. Tabaka Ofset Baskı Operatörü	4. Seviye
18. Tabaka Ofset Baskı Operatörü	3. Seviye
19. Matbaa Operatör Yardımcısı	2. Seviye
20. Web Ofset Baskı Operatörü	4. Seviye
21. Web Ofset Baskı Operatörü	4. Seviye
22. Baskı Sonrası Birim Sorumlusu	5. Seviye
23. İplik Dikiş Operatörü	3. Seviye
24. Kutu Katlama Yapıştırma Operatörü	3. Seviye
25. Matbaa Bıçak Operatörü	3. Seviye
26. Sarım Operatörü	3. Seviye
27. Selefona Kaplama Operatörü	3. Seviye
28. Sert Kapak Takma Operatörü	3. Seviye
29. Sıvama Taslama Operatörü	3. Seviye
30. Spiral Ciltleme Operatörü	3. Seviye
31. Sürekli Form Harman Operatörü	3. Seviye
32. Şekilli Kesim Operatörü	3. Seviye
33. Tel Dikiş Operatörü	3. Seviye
34. Yumuşak Kapak Takma Operatörü	3. Seviye
35. Kırım Katlama Operatörü	3. Seviye
36. Varak Baskı Operatörü	3. Seviye

Eğitim ve Serifikasyon Süreci

Şu anda taslak haline olan standartlar MYK Yönetim Kurulu tarafından onaylanması ve Resmi gazetede yayınlanmasının ardından Ulusal Meslek Standartları haline gelmiş olacak.

Bundan sonraki süreç eğitim ve sertifikasyon süreci olacak. Eğitim süreci bir taraftan örgün eğitim kurumları olan meslek liseleri ve üniversitelerimiz tarafından gerçekleştirilirken diğer yandan özel okullar ve dersaneler aracılığıyla da tıpkı “sürücü kursları” örneğinde olduğu gibi verilmesi mümkün olacaktır.

Üçüncü ve son süreç sertifikasyon süreci olup, UYÇ’de tanımlı ulusal yeterliliklere göre verilecek yeterlilik sertifikalarının verilmesinde, yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşları MYK tarafından belirlenir. Yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşu, bir personel belgelendirme kuruluşu olarak UYÇ’de tanımlı ulusal yeterliliklere göre sınav ve belgelendirme faaliyetlerini yürüten, TÜRKAK yada Avrupa Akreditasyon Birliği bünyesinde çok taraflı tanıma anlaşması imzalamış başka akreditasyon kurumlarınca ilgili yeterliliklerde TS EN ISO/IEC 17024 standardı şartlarına uygun oluşturulmuş sistem dahilinde akredite edilmiş ve Kurum tarafından yapılan inceleme, denetim ve değerlendirme sonucunda bu Yönetmelikte tanımlanan şartları sağladığı tespit edilen tüzel kişiliğe sahip kurum ve kuruluşlardır.

İstanbul Ticaret Odası, 13.03.2011 tarihinde TR0702 No’lu Proje ile Basım ve Yayın Sektöründe ilgili mesleklerinde test ve sertifikasyonu sağlayan bir kurum olmasını sağlayacak Mesleki Bilgi ve Beceri Sınav ve Belgelendirme Merkezleri (VOC-Test Merkezleri) Avrupa Birliği destekli hibe projesi Merkezi Finans ve İhale Kurumu tarafından desteklenmeye uygun bulunmuştur. Protokol imzalanmasının ardından çalışmalara başlayan organizasyonun adı İTO Test Merkezi Olarak belirlenmiştir. İTO Test Merkezi

sınav belge ve materyallerini hazırlayacak bu materyaller MYK tarafından onaylanacak ve yine MYK tarafından saklanacaktır. Süreç tamamladıktan sonra teorik ve pratik sınavlar İTO Test Merkezi tarafından yapılacaktır.

Dördüncü ve son adım sertifikasyon sürecidir. Süreç şu şekilde işleyecektir: yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşunun belgelendirme konusunda yetkili organı sınav heyetinin raporunu ve diğer kayıtları inceleyerek belge almaya hak kazanan adayları belirler.

Belge almaya hak kazananların listesi ile sınava ilişkin diğer bilgiler Kuruma elektronik ortamda iletilir. Belge almaya hak kazananların listesi her sayfası yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşu adına belgeleri imzalamaya yetkili kişi tarafından imzalanmış olarak Kuruma iletilir. Bu listelerde yer alanlara MYK yeterlilik sertifikası verilmesi için Yönetim Kurulu onayına sunulur. Yönetim Kurulu onayının ardından MYK sertifikaları düzenlenir.

Sertifika düzenlenmesi kararı verilen adaylara, yetkilendirilmiş kuruluş tarafından listenin Kuruma iletilmesinden itibaren en geç 30 gün içinde Kurum tarafından onaylanmış belgelendirildiği yeterliliği, seviyesini, belge tarihini, geçerlilik süresini ve diğer gerekli bilgileri içeren ve şekli Kurumca belirlenen sertifika düzenlenir. Gerekli görülen ulusal yeterliliklerde cüzdan tipi kart ya da başka biçimlerde ilave belgeler düzenlenebilir.

Sertifikaların benzersiz numaralarla ve gerekli diğer önlemler ile güvenliği sağlanır. Verilecek sertifikalar yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşu adına sertifikaları imzalamaya yetkili kişi ve Kurum adına Kurum Başkanı veya Kurum Başkanının bu konudaki yetkisini devrettiği Kurum yetkilisi tarafından imzalanır. Sertifikalar Kurum tarafından onaylandıktan sonra yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşu aracılığıyla ilgili kişilere ulaştırılır.

Kaynakça:

<http://www.myk.gov.tr/>

<http://www.meslekrehberi.org/mesleki-egitim/meslek-standart-lari.html>

<http://www.uyep.net/web/tr-tr/uyep.aspx>

<http://www.cfcu.gov.tr/>

Matbaa Meslek Standartları ve Matbaa Teknolojileri Eğitimi

Seviye tanımlarında referans alınan Avrupa Yeterlilik Çerçevesinde sekiz yeterlilik seviyesi bulunmaktadır. Her bir seviye belli bilgi, beceri ve yetkinliklerin bileşiminden oluşmaktadır. Bu seviyeler, en temel öğrenme seviyesinden (seviye 1) en üst düzey öğrenme seviyesine kadar (seviye 8) geniş bir alanı kapsamaktadır. AYC, hayat boyu öğrenmeyi geliştirmeye yönelik bir araç olarak, yüksek öğrenimin yanı sıra, genel ve yetişkin eğitimini, mesleki eğitim ve öğrenimi içermektedir.

Bu sıralamadaki her bir seviye belirli bir seviyede bilgi, beceri ve yetkinlik içermektedir. Genel olarak, seviye ne kadar artarsa, beklenen bilgi, beceri ve yetkinlikler de bu oranda artmaktadır; örneğin, altıncı seviyedeki bir kişinin beşinci seviyedeki bir kişiden daha fazla bilgi, beceri ve yetkinliğe sahip olması beklenmektedir.

İstanbul Ticaret Odası Meslek standartlarını hazırlama görevini üstlenmiştir. Bu konularda çok yoğun ve yorucu çalışmalar yapıldı. Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Matbaa Eğitimi Bölümü olarak bu çalışmalara destek olmaya çalıştık. Sayın Mehmet Bulayır ve Recep Dayıoğlu ile yakın çalışma imkânımız oldu. Onların ve çalışma gruplarına eleman gönderen firmaların gayretleri ve özverili çalışmaları sayesinde MYK'ya gönderilmek üzere 50'nin üzerinde taslak standart oluşturulmuştur. Birçok meslekte henüz 6. Seviye meslek standardı bulunmazken, Matbaa Meslek Standartları içinde 6. Seviye Matbaa Üretim Yöneticisi Standardı Taslağı hazırlanmıştır.

Kişiler sınava girerek, alacakları sertifika ile işe yerleşecekler. Sınavı İTO'nun kurmakta olduğu Test Merkezi yapacak.

Avrupa Yeterlilik Çerçevesi Referans Seviyeleri

8. Seviye	Doktora
7. Seviye	Yüksek Lisans Derecesi. Uzman profesyonel yeterlilikler. Üst düzey yönetici yeterlilikleri
6. Seviye	Lisans Derecesi. Profesyonel ve yönetici mesleki yeterlilikleri
5. Seviye	Ön-Lisans. 2 yıllık MYO İleri mesleki yeterlilikler
4. Seviye	Yaygın Eğitim Sertifikası, Mesleki/Teknik Lise Diploması Tam yetkinliği olan ara eleman yeterlilikleri
3. Seviye	Yaygın Eğitim Sertifikası, Yarı-yetkin ara eleman yeterlilikleri
2. Seviye	Yaygın Eğitim Sertifikası Temel mesleki yeterlilikler
1. Seviye	İlköğretim Diploması Meslek öncesi yeterlilikler

Bir meslek dalında yapılan yüksek lisans ve doktora eğitimleri, araştırma - geliştirme çalışmalarını destekler, meslek yüksekokulları ve fakültelerin bölümlerine öğretim üyesi yetiştirmek için de gereklidir.

Teknik Eğitim Fakültesi mezunları lisans ve ön lisans programlarında öğretim elemanı, meslek liselerinde ise teknik öğretmen olurlar. Öğretim üyeleri, lisans (fakülte bölümleri) ve ön-lisans (meslek yüksekokulu) öğrencilerine ders verirler. Teknik Öğretmenler ise meslek liselerinde ders verirler.

Bir meslekle ilgili lisansüstü ve lisans eğitimi kapatılınca meslekle ilgili bütün seviyelerdeki eğitim direkt yada endirekt olarak bitirilmiş olur, herhangi bir seviyedeki eğitim için öğretim üyesi veya teknik öğretmen yetiştirilmez.

Bilindiği üzere Teknik Eğitim Fakülteleri kapatılmıştır ve bununla eş zamanlı olarak mühendislik bölümleri olan Teknoloji Fakülteleri açılmıştır. Matbaa Eğitimi Bölümü hariç Teknik Eğitim Fakülteleri'ndeki her bölüm ile ilgili Teknoloji Fakülteleri'nde bir mühendislik bölümü açılmıştır. Teknik Eğitim ile ilgili yüksek lisans ve doktora çalışmaları Fen Bilimleri Enstitüleri'nde yapılmaktaydı. Bu programların da hepsi kapatılmıştır.

Doktoralarını bitirmiş öğretim üyesi adayları YÖK'ün belirlediği kriterler doğrultusunda akademik çalışmalarını tamamladıktan sonra kendileri ile ilgili doçentlik alanında başvurularını yaparlar. “Matbaa Teknolojileri Eğitimi” doçentlik alanı da kapatıldığından, bu konuda doçent olmak isteyen öğretim elemanları “Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Temel Alanı”nda bulunan, “Görsel İletişim Tasarımı” doçentlik alanına yönlendirilmişlerdir. Bu alanda bulunan konular; İletişim Çalışmaları, Halkla İlişkiler, Görsel İletişim Tasarımı, Sinema, Reklamcılık, Gazetecilik ve Medya Çalışmaları gibi Matbaa Teknolojileri ile ilgili olmayan, tamamen sosyal içerikli konulardır. Bu uygulama ile matbaa teknolojileri konularını bilen ve öğreten öğretim üyesi veya teknik öğretmen kalmayacaktır.

Eğer, Matbaa Teknolojileri eğitimine İletişim alanında devam edilecekse teknik anlamda donanımlı elemanlar yetismeyecektir, çünkü iletişim sosyal bir alandır. Bu durumda basım (matbaa) sektörü olarak her seviyede çekirdekten yetiştirilme sistemine geri dönecektir.

Dünyada başta Almanya olmak üzere Hindistan ve Çin'de Matbaa Mühendisliği bölümleri bulunmaktadır. Almanya'nın Stuttgart şehrinde bulunan Matbaa Mühendisliği Bölümü ile Çin'de bulunan Matbaa Mühendisliği Bölümü ortak program yürütmektedirler. Dünyada basılı işlerin bir bölümü maliyetden do-

layı ağırlıklı olarak Çin ve Hindistan'a kaymaktadır. Bu iki ülke bu konudaki eğitimli eleman açıklarını kapatmak için yaklaşık on sene önce Matbaa Mühendisliği bölümlerini kurmuşlardır.

Ülkemizde ilk olarak Yüksek Teknik Öğretmen Okulu bünyesinde 1976 yılında kurulan Matbaa Eğitimi Bölümü daha sonra Teknik Eğitim Fakültesi bünyesine alınarak 35 yıldır eğitim vermektedir. Bölümü, o yıllarda devlet bursu ile Almanya'da Matbaa Mühendisliği okumaları için gönderilmiş öğretim elemanları kurmuştur. 1986 yılından beri ise bu konuda yüksek lisans ve doktora eğitimleri verilmektedir.

Marmara Üniversitesi Matbaa Eğitimi Bölümü'nde normalde 400 öğrenci eğitim almaktadır. Bölüm kapatıldığı için bugün sadece 3. ve 4. Sınıflar eğitim görmektedirler. Bölüm, Almanya'nın Wuppertal kentinde bulunan Matbaa Mühendisliği Bölümü ile 4 yıl önce Erasmus Öğrenci Hareketliliği anlaşması imzalamıştır. Her sene bir öğrenci 3. sınıfı Almanya'da Matbaa Mühendisliği Bölümü'nde okumakta daha sonra geri gelip 4. sınıfa devam etmektedir. Bu programa sektör de çok önem vermektedir. Almanya'ya giden öğrencilere dünyada önde gelen Alman ofset baskı makinası üreticilerinden KBA ve ülkemizden Basım Sanayii Eğitim Vakfı burs vermektedirler.

Bölümün sanayi ilişkileri de çok iyidir. Dupont firması flekso baskı klışesi üretimi ile ilgili bir laboratuvar, Xerox firması dijital baskı laboratuvarı, X-rite firması renk laboratuvarı ve Canon-BASEV ortak olarak ikinci dijital baskı laboratuvarını kurmuşlardır. Sektörün en büyük fuarı olan, dört yılda bir Almanya'da yapılan 2008 DRUPA basım teknolojileri fuarına bölümdeki 22 öğretim elemanı sektör sponsorluğunda mesleki bilgi ve görgülerini arttırmak için gitmişlerdir.

Yeni kurulan Teknoloji Fakültesi'nde Matbaa Mühendisliği Bölümü veya müstakil olarak dört yıllık eğitim veren Basım Teknolojileri Yüksek Okulu kurulmaz ise Matbaa Teknolojileri Eğitimi gelecekte sosyal içerikli eğitim veren kurumlara bağlanacak gibi gözükmektedir. Belki de bu konuda sadece iki yıllık eğitim veren kurumlar kalacaktır. Her iki durumda da yakın gelecekte teknik anlamda öğretim elemanı veya teknik öğretmen yetiştirecek bir kurum kalmayacaktır.

Mesleki yeterliliklerin hazırlanmasının en önemli hedeflerinden birisi de hayat boyu öğrenmedir. Eğer içinde bulunulan konuya doğru bir çözüm getirilmezse matbaa teknolojisi konularında maalesef hayat boyu öğrenme gerçekleşemeyecek, sektör her seviyede kendi elemanını kendisi çekirdekten yetiştirme usulü ile yetiştirmek zorunda kalacaktır.

Bu çok önemli konuya sektörün önde gelen sivil toplum kuruluşlarının kayıtsız kalmaması, gerekli mercilere konuyu ivedilikle ileterek doğru uygulamanın yapılmasını sağlamaları gerekmektedir. Aksi taktirde 6. seviye meslek standardı dahi hazırlanmış olan basım sektörü orta ve uzun vade de kendisine her düzeyde teknik eleman yetiştiren eğitim kurumlarından yoksun olarak yoluna devam etmek zorunda kalacaktır.

Avrupa Ülkeleri sıralamasında, ülkemiz basım sektörünün büyüme oranı 1999-2004 yılları arasında % -13,7 iken, 2004-2009 yılları arasında % 14,1 olarak neredeyse rekor kırmıştır. Halihazırda ülke genelinde 3000'e yakın mezunu sektörde başarıyla çalışan ve sektöre nitelikli işgücü sağlayan eğitim kurumlarının bu başarıdaki katkısı çok önemlidir. Bu nedenle; Ülke olarak yıllardır topyekûn yoğun çaba sarf ettiğimiz Avrupa Birliği'ne hazırlık çalışmalarında da yıllık cirosu birkaç milyar dolar olan basım sektörünün yukarıda anılan nedenlerle gereken uyum ve rekabeti de gösterememe ihtimali vardır.

4. Uluslararası Matbaa Teknolojileri Sempozyumu

24-26 Kasım 2011 tarihleri arasında 4. Uluslararası Matbaa Teknolojileri Sempozyumu İstanbul'da düzenlenecektir. Sempozyum süresince Matbaa Teknolojileri konularında yurtiçi ve yurtdışından hem sektör mensupları, hem de öğretim elemanları tarafından bildiriler sunulacaktır. Sempozyumun son gününde yapılacak panelde Matbaa Teknolojileri Eğitimi tartışılacaktır. Ayrıntılı bilgi www.matbaasempozyumu.org adresinden alınabilir.

Doç.Dr. Efe N. GENÇOĞLU

egencoglu@marmara.edu.tr

Gsm: 0542 421 63 02

